

Värmländska byggnadsminnen

Doktorsgården och Landshövdingegården

Doktorsgården, Älvgatan 9

Kommun:	Karlstad
Socken:	Karlstad
Funktion:	Kontor
Tillgänglighet:	Doktorsgården är inte öppen för besökare.

Beskrivning

Doktorsgårdens tomt bebyggdes vid 1800-talets början med ett envåningshus som 1818 ersattes med den nuvarande tvåvåningsbyggnaden. Vid 1800-talets början bodde två av stadens privatpraktiserande doktorer i huset, doktor och professor Petter Sundberg i övervåningen och doktor Erik Högberg i nedervåningen. Doktorsgården var vid denna tid känd för sin vackra trädgård. Till gårdsbilden hörde även en lång uthuslänga. Mellan denna uthuslänga och Landshövdingegårdens uthus löpte en så kallad vretmo, det vill säga ett obebyggt område som i äldre tid fanns mellan varje gård för att stoppa en eventuell brand. Mellan åren 1865 och 1867 hade stadens Sparbank sitt kontor inrymt på nedre plan.

Landshövdingegården och Doktorsgården bildar tillsammans med Flachska gården i kvarteret Almen, Pihlgrensgården och Grevgården i angränsande kvarteret Gäddan en sällsynt, välbevarad helhet. Bebyggelsen utgör det enda kvarvarande sammanhängande stadspartiet efter den sista och största stadsbranden i Karlstad 1865. Byggnaderna är tidstypiska exempel på den panelarkitektur som var vanlig i den äldre trästaden. Vid tiden för deras uppförande befann sig området mellan stadskärnan och stadens omgivande odlingsjordar.

Byggnaderna är ett mellanting mellan borgargårdarnas karaktärsbyggnader och de påkostade landeriliknande huvudbyggnader som var vanliga utanför städerna. På tomterna fanns förutom bostadshus också uthus samt trädgårdar med till exempel fruktträd och mindre odlingsytor av olika slag.

Skyddets omfattning i sammandrag

Skyddsföreskrifterna omfattar bostadshusets exteriör samt ett avgränsat område kring bebyggelsen där inga väsentliga förändringar får ske.

För fullständiga skyddsföreskrifter, kontakta Länsstyrelsen.

Lästips

- Gustavson, S, *Kvarteret Almen : personer och händelser kring ett gammalt Karlstadskvarter*, Karlstad 1992.

- Ronge, M, *Det gamla Carlstad*, Karlstad 1958.

Landshövdingegården, Älvgatan 7

Kommun:	Karlstad
Socken:	Karlstad
Funktion:	Butik, kontor och representationsvåning
Tillgänglighet:	Byggnaden är inte öppen för besökare.

Beskrivning

Landshövdingegården har fått sitt namn med anledning av att byggnaden fungerade som residens för Värmlands fyra första landshövdingar Johan Gustav Uggla, 1779-93, Nils Silfverskiöld, 1793-1802, Arvid von Nolcken, 1802-1805 och Axel Pontus von Rosen, 1808-1809. Det var sannolikt i samband med att gården skulle bli residens under 1700-talets senare del som hörnhuset påbyggdes med ytterligare en våning och fick sitt nuvarande utseende. Genom att gården under 1800-talet ägdes av magasinsförvaltaren och kungliga kamreraren Karl Gustav Nyström respektive häradskrivaren Olov Salomon Lindmark kom den även att kallas Lindmark-Nyströmska gården.

Eftersom handelsrörelse, jordbruk och boskapsskötsel skedde inne i kvarteren under 1700- och 1800-talet hörde ursprungligen tre uthuslängor till gården. De innehöll bland annat ladugård, hörnanne, loge, vedbod, tvättstuga, nattstuga, spannmålsmagasin samt under en period ett mindre brännvinsbränneri. Den västra längan brann ner 1962 och idag återstår södra och östra magasinlängan. Manbyggnaden har en enkel utformning med brädfodrade, gulmålade väggar med grå pilastrar, stora fönster och skiffertak som ersatt tidigare tegeltak. Efter ett växlande ägarskap och efterföljande eftersatt underhåll restaurerades gården vid början av 1960-talet för att bli stadens representationsvåning.

Landshövdingegården och Doktorsgården bildar tillsammans med Flachska gården i kvarteret Almen, Pihlgrensgården och Grevgården i angränsande kvarteret Gäddan en sällsynt, välbevarad helhet. Bebyggelsen utgör det enda kvarvarande sammanhängande stadspartiet efter den sista och största stadsbranden i Karlstad 1865. Byggnaderna är tidstypiska exempel på den panelarkitektur som var vanlig i den äldre trästaden. Vid tiden för deras uppförande befann sig området mellan stadskärnan och stadens omgivande odlingsjorlar.

Byggnaderna är ett mellanting mellan borgargårdarnas karaktärsbyggnader och de påkostade landeriliknande huvudbyggnader som var vanliga utanför städerna. På tomterna fanns förutom bostadshus också uthus samt trädgårdar med till exempel fruktträd och mindre odlingsytor av olika slag.

Skyddets omfattning i sammandrag

Skyddsföreskrifterna omfattar samtliga byggnader exteriört samt ett avgränsat område kring bebyggelsen där inga väsentliga förändringar får ske.

För fullständiga skyddsföreskrifter, kontakta Länsstyrelsen.

Lästips

- Gustavson, S, *Kvarteret Almen : personer och händelser kring ett gammalt Karlstadskvarter*, Karlstad 1992.
- Ronge, M, *Det gamla Carlstad*, Karlstad 1958.

Ändringsinformation

Datum: Kommentar:

2007-11-09 Första versionen - huvuddelen av informationen hämtad från tidigare byggnadsminnesbeskrivningar.